

KOŠER SEKS

Šmuli Boteah

Zahvaljujem se svojim sestrama i braći, Sari, Bar Kohvi, Haim Mošeu i Ateret, koji su me podržavali dok je trajao i dok se raspadao uzburkani brak naših roditelja

Sadržaj

Izrazi zahvalnosti

Predgovor

Prvi deo

Dosije seksa

1. Požuda i privrženost
2. Seks i ono što se od nas očekuje
3. Stvarna moć seksa
4. Mit o slaganju u seksu
5. Seks i tradicionalno poimanje
6. Ljubav, strast i intimnost

Drugi deo

Tehnike seksa: Mehanizam seksa

1. Da li muškarac i žena zaista mogu da uživaju u seksu?
2. Postoji li košer *Kama Sutra*?
3. Vaš suprug/supruga: prijatelj ili ljubavnik/ljubavnica?
4. Da li je oralni seks dozvoljen?
5. Ljudi u braku i masturbacija
6. Da li seks treba koristiti za prevazilaženje prepreka?
7. Seks i kada ga odbiti
8. Da li je veličina važna?
9. Šta je sa pornografijom?
10. Treba li svetla da budu upaljena ili ugašena?
11. Da li je prostitucija bezbedno pribežište?
12. Sadomazohizam
13. Seks kod ortodoksnih - rupa u čaršavu?

Treći deo

Seks za one koji nisu u braku

1. Da li se samci bolje zabavljaju?
2. Da li je venčanje samo simbol?
3. Karijera ili brak?
4. Čuvati se za onog najboljeg
5. Izbor supruge/supruga
6. Šta ako se uzajamno izluđujete?
7. Zašto bismo se uopšte venčavali?
8. Brak, odnos koji se zasniva na fragilnosti
9. Zašto ljubav roditelja više nije dovoljna?

Četvrti deo

Brak i razvod

1. Da li razvod ikada može biti dobra stvar?
2. Nepodnošljivi nedostaci vašeg supruga/supruge
3. Da li je preljuba zaista toliko zabavna?
4. Ponovo postati poželjna/poželjan
5. Košer želje
6. Deca – da ili ne?
7. Da li su deca na prvom mestu?

Peti deo

Košer seks: recept

1. Ljubomora
2. Misterija
3. Romantika
4. Dubina
5. Prijatelji i familija

Završna reč

Brak: šta treba proveriti

Košer seks u nekoliko reči

Reference

Izrazi zahvalnosti

Čini se da ljudima nikad nije dosta košer seksa. Čak su nedavno citirali i Predsednika Klintonu koji je, navodno, u bašti Bele kuće rekao: „Za neke je *Košer seks* samo knjiga, ali za mene je to način života.“ Jevreji, ne-Jevreji, muslimani, ateisti, kiropraktičari a naročito ljudi od gume – svi primenjuju košer seks. Jedan od mojih prijatelja, hrišćanin, pisao mi je da je u prvo vreme oklevao da primeni košer seks jer nije obrezan. Ali, pošto je probao, sada misli da je košer seks nešto jako dobro.

I, Bože moj, koliko se svet promenio od kako je ova knjiga, po značaju druga posle Biblije, ugledala svetlost dana. Da li se iko sada uopšte može setiti kako je svet izgledao pre nastanka knjige *Košer seks*? Ne, ne, čak i sama pomisao je previše strašna. Pre nego što je prvi put objavljena, svetom je preovladavalo bezakonje i ratovi, nije bilo nikoga ko bi sačuvao mir. Međutim, paralelno sa pojavljivanjem ove knjige, pojavio se i veliki pobornik odnosa, veliki misionar braka, veliki demonizator razvoda, taj uzvišeni iscelitelj srdaca, Rabi Dr Šmuli Ljubav, t.j. ja, vaš verni potpisnik.

Stoga sam veoma srećan i ponosan što vam predstavljam ovo novo, prepravljeno izdanje knjige *Košer seks*, i ekstremno sam zahvalan Džudit Longman i Čarlsu Netltonu, svojim izdavačima u firmi Hoder i Stouton, koji su bili dovoljno genijalni i dalekovidni da razumeju kako bi svet bio pust bez ove knjige. Čarls se toliko udubio u *Košer seks* da ga u njegovoj kancelariji nisu uopšte videli više od šest meseci. Priča se da sve to vreme uošte nije izlazio iz svoje spavaće sobe. S druge strane, *Košer seks* je potpuno izmenio Džuditin život. Ona je sada izvan izdavaštva i posvetila se politici. Ofarbala je kosu u crveno i nabavila veliki bronzani prsten koji joj visi ispod nosa, dala je da joj se na leđima utetovira „Ti Tarzan ja Džudit“ i sada se kandiduje za mesto Predsednika vlade sa sloganom: „Vodite košer ljubav, ne rat“. Može biti sigurna da ima moj glas.

Možda ste već čuli ili čitali da su neki od mojih kolega rabina bili protiv onoga što sam napisao u knjizi *Košer seks*, i da sam zbog toga bio napadan. Ništa nije dalje od istine. Naprotiv, mojim rabinskim kolegama se knjiga *Košer seks* toliko dopala da su se mnogi od njih dali na organizovanje promocija na kojima sam knjigu potpisivao. Pa evo, samo tokom sledeće tri nedelje gostovaću u Bagdadu, Damasku i Tripoliju, držaću predavanja i potpisivaću knjigu, a sve troškove će oni pokriti! Što sve samo dokazuje da iza knjige *Košer seks* stoji podrška rabina.

U prethodnim knjigama sam svojoj ženi zahvaljivao na poslednjem mestu, sve u duhu „šećer dolazi na kraju“. Međutim, žena koja izdrži rabina koji godinu dana provede pišući knjigu o seksu, zaslužuje da prva dobije zahvalnicu. Moja žena Debi je, naravno, posle izlaska knjige *Košer seks* iz štampe, prešla u muslimansku veru, promenila ime u Debi Mustafa Muhamed i ide okolo u totalnom hidžabu koji joj pokriva i lice – da je niko ne bi prepoznao. Pa ipak, zaista želim da zahvalim toj svojoj izuzetnoj ženi za svu odanost i podršku. Naravno da je tokom prethodne godine bilo momenata kada je iz sveg glasa vrištala: „Dosta mi je tebe, trebalo je da slušam svoju majku! Džoni, sa kojim sam se zabavljala pre tebe, sada je vodoinstalater i zarađuje tri puta više od tebe, a Erni i Bert, sa kojima sam istovremeno izlazila, sada rade na televiziji u seriji *Sezame Strit*. Čak ni te tvoje blesave knjige ne možeš da prodaš!“ Zbog toga, Debi, gde god da si sada, zahvaljujem na onim hladnim ćuftama koje si mi ostavljala u zamrzivaču. I dalje živim na njima.

I moja majka je bila skandalizovana što je njen sin, rabin, objavio knjigu takvog naslova. Zato sam je ubedio da nije dobro čula, da je naslov knjige *Košer saksofon*, i da se bavi odnosom Predsenika Klintona i Jevrejske zajednice u Americi. Zbog toga ona sada s ponosom deli knjigu svojim najboljim prijateljima, i priča im kako je njen sin politički teoretičar. Nažalost, to ih nije sprečilo da prekinu s njom sve veze („Eno je majka onog nastranog rabina! Brzo, pređimo na drugu stranu ulice!“)

Takođe želim da zahvalim svojoj deci, svih šest ukupno, što su bili tako ljubazni da mi ostave malo mira i tišine dok sam obavljao posao pisanja ove knjige. Znajući da je tati (ili, kako me u poslednje vreme zovu, „onom čudnom strancu“) potrebno malo tišine, oni su smanjili broj svojih svakodnevnih ratnih sukoba na 60 (sa 190, koliko ih je najviše bilo letos tokom jednog dana), te su me prekidali samo kad su svađe postale zaista opasne – kao kad su bebu Šainu upotreбили kao batinu kojom je njen brat Mendi tukao svoju stariju sestru Hanu. Toliko sam mogao da podnesem. Ali kada je zgrabio moj ljubljani laptop i bacio ga na svoju sestru, smatrao sam da je stvar otišla predaleko! Mogao je jadničku da polomi modem.

Peni Filips je imala dovoljno hrabrosti da se prihvati zadatka preuređivanja originalne knjige *Košer seks* (koju je objavio Dakvort) za svoje izdanje Hoder. Peni je divan urednik i vrlo srećno udata osoba. Što je bio razlog moje zbunjenosti kada je ponudila da se uređivanje knjige prekoči i da, umesto toga, obavi sva praktična istraživanja za knjigu *Košer seks*. Kada sam joj rekao da to nema svrhe jer je knjiga već ranije

objavljena, ona je kazala: „Pa, biće i nastavaka, zar ne? Trebaće ti gomila novih iskustava, to jest materijala za nastavke!“

Prvobitni uređivački posao je obavio Martin Rinja. Zaista želim da izrazim svoju zahvalnost Martinu što je, zapravo, dozvolio da deo mog originalnog rukopisa – bez obzira koliko je mali taj deo bio – uđe u konačnu, objavlјenu verziju teksta. Martin je izostavlјanje devet desetina mog rukopisa objasnio kao „značajno poboljšanje originala“. Moja osveta Martinu treba da dođe od samih čitalaca, jer – on je taj koji je uklonio sve one eksplicitne seksualne prizore na slikama koje su originalno ilustrovale poente koje sam želeo da istaknem. Ali dobro, nedostatak dijagrama, pretpostavlјam, ostavlјa više mesta mašti. On je takođe sadistički insistirao na izostavlјanju prvih 300 strana rukopisa na kojima sam iscrpno i u detalje opisao svoje rano detinjstvo, sve zajedno sa srceparatelјnom emocionalnom prozom o tome kako sam ostao bez svog prvog ljubimca – žabe krastače Zeusa. Nema veze, moraćete ipak da pričekate dok bude snimljen film o tome.

Takođe želim da izrazim svoju zahvalnost svim onim svojim mnogobrojnim prijateljima koji su samnom podelili intimne detalje iz svojih života, a koji su uključeni u ovu knjigu. Trebalo bi da budete u mogućnosti da ih identifikujete kroz providnu zaštitu njihove privatnosti koju sam koristio. A neki od tih detalja su zaista pikantni. I ko je rekao da Jevreji ne umeju da se zabavljaju?

Najzad, uz potpunu ozbilјnost, zahvalјujem se Vrhovnom Gospodaru Svemira, Svemogućem Bogu, čija me je bezgranična ljubav i dobrota uvek održavala u teškim momentima svog života i postojanja, i koji me je blagoslovio ženom i porodicom koji nikada ne propuštaju da mi osvetle mračne trenutke. Neka je Njegova Slava blagoslovena za večna vremena.

Šmuel Boteah

London i Oksford, Engleska

januara 1999

Predgovor

Košer seks, duša braka

Za to će čovek ostaviti oca svoga i mater svoju i prionuće uz ženu svoju i biće njih dvoje jedna put.

Postanje 2:24

... savršenije ushićenje kada smo goli i zagrljeni, isprepletanih udova kojima se igramo, uzajamno zagnjuren i svoja tela, hrvajući se, dahćući, umirući na trenutak. Zar nećemo tada osetiti, čak i tada, da ima još nečeg što nas čeka, da je to uzbudljivo komešanje samo bleđa senka jedinstva koje će biti savršeno?

S. Čiti, Zver i kaluđer

Seks je emocija u pokretu.

Me Vest

Ja sam osoba koju je veoma pogodilo razvod roditelja kada mi je bilo osam godina. Od tada, sve dok sam rastao, proganjala me je jedna želja. Sanjao sam o tome da će se moji roditelji jednog dana ponovo venčati, i verujem da je isti slučaj sa mnogom drugom decom koja su svedoci raspada roditeljskog braka.

Postao sam loš đak koji je odbijao da odraste i koji je najviše vremena provodio ljuteći učitelje i podižući bezvezne pobune u razredu. Stalno sam slušao glasić koji mi je šaputao na uho: „Zašto bi odrastao kad i tebe čeka tako nešto?“ Od mene je postao mladi cinik koji je verovao da u životu nema ničeg što bi bilo kako treba. Činilo mi se da je svet napravljen od neuklopljenih delova polomljene slagalice, koji se nikada i nisu uklapali, a sreća u životu se činila iluzornom i neuhvatljivom. Kada mi je bilo 13 godina, za Bar Micva, roditelji su me pitali (svako za sebe) šta bih voleo da dobijem na poklon. Odgovorio sam, vrlo sebično i materijalistički, da želim da opet budu zajedno.

Kada mi je bilo 14 odustao sam od ideje da ću ih ikada videti ponovo zajedno. To je bila najranija faza mojih priprema da postanem rabin. Pošto nisam mogao da spojim svoje roditelje, nadahnula me je

profesija koja ima za cilj krpljenje slomljenih srca i lečenje rana. Sada, 17 godina kasnije, najveća mi je želja da ostanem u sretnom braku – i da nađem načina da drugima pomognem da postignu to isto.

Osećati se posebnim

Jedna od posledica činjenice da ste dete razvedenih roditelja je osećanje da više niste posebni. Sećam se koliko mi je bilo teško svaki put kada bi učitelj rekao: „E, sad idite kući i prođite večeras ovaj deo iz Biblije sa svojim tatom.“ Moj otac je bio udaljen više od četiri hiljade kilometara, i ja sam se osećao nepotpunim, kao da nešto samnom nije u redu, da nešto što ne mogu da popravim.

Međutim, osećati se jedinstvenim i posebnim je najvažnije osećanje koje čovek može da ima. To je deo našeg instinkta održanja. Nijedno ljudsko biće ne dolazi na ovaj svet sa osećanjem da je obično. Biblija kaže da je svako ljudsko biće stvoreno „na Božiju sliku“, a ono što te moćne reči znače je da, isto kao što je Bog jedan i jedinstven – i nema nikog ko je kao što je On – svaki od nas je jedan i jedinstven. Nema nikog ko je baš kao što smo mi. A suština i krajnja svrha svakog odnosa je je uspostavljanje i ispunjenje te jedinstvenosti. Kada neko odluči da vas voli, to znači samo jedno: *vas vredi voleti*.

Ljudi se danas osećaju povredivim i izgubljenim, zarobljenim u ogromnom bezličnom univerzumu koji nema osećanja i koji je prema njima ravnodušan. Lutaju od jednog do drugog odnosa, nikad srećni, nikad zadovoljeni. Pa čak i kada pronađu odnos koji donosi izvesnu meru sreće, i dalje se žale da nisu u potpunosti shvaćeni. Usamljenost – slika muškarca ili žene koji sami sede u kući i gledaju televiziju – postala je ikona naše generacije. Da bismo se suprotstavili toj atomizaciji ljudskog društva, Bog nam je podario brak, čija je suština u tome da pronađemo partnera koji nas potpuno razume. Nekoga ko, čak i u trenucima potpune tišine, može da očita našu dušu i da zadovolji našu neizrečenu želju. Usamljenost je, za razliku od toga, osećanje da niko nikada neće razumeti dubinu našeg duha i uvideti koliko smo posebni i vredni. Naša generacija pati od krize intimnosti, koja se, pre svega, manifestuje našim osećanjem da nismo posebni.

Dva puta sam se u životu osetio kao da sam izuzetno poseban, da sam odabran za neku veliku misiju. Prvi put je to bilo kada mi je bilo 15 godina, dok sam živio u školskom internatu, i kada smo jednom drugu slavili rođendan. Taj se dečko žestoko napio i počeo da mi objašnjava da

je on Božiji izaslanik i da je poslat da mi objavi da sam ja Mesija! „Ti si odabran da svet spaseš od bezakonja. Ti si Božiji pomazanik.“ Rekao sam mu da je pijan i da bi trebalo da se ispava. Ali kada je počeo da citira neke jevrejske mistične spise i da dokazuje da se moje ime u jednom drevnom spisu pominje kao ime obećanog spasitelja, i kada je počeo da pominje novo i najmoćnije kabalističko ime za Boga, svako ko ga je čuo kako govori počeo je da me posmatra sa poštovanjem, kao da sam anđeo koji se iznenada pojavio. Nažalost, sve što je tada rekao sutra ujutru se pokazalo netačnim (mada moja mama i dalje misli da je bilo nečega u njegovim rečima).

Drugi put, neuporedivo značajniji, bilo je jutro posle venčanja kada sam prvi put čuo da se mojoj ženi neko obraća sa „gospođa Boteah“. Nisam mogao da se naslušam zvuka tih reči. Evo osobe koja mene smatra toliko posebnim da je spremna da preuzme moje prezime i da podeli svoj život samnom. Evo nekog ko će se samnom vraćati kući svake večeri, ko će slušati moja zanovetanja o životu i poslu. Nekog ko je u meni video nešto lepo, čak i onda kada ja mislim da tu ničeg lepog nema.

Mnogi od nas danas pokušavaju da naglase svoje postojanje tako što će postati posebni kroz u svetu priznata dostignuća – tako što će postati milioneri ili predsednici vlade. Zaista, svako ljudsko biće ima osećanje posebnosti, kao da je svako od nas osoba koja bi mogla da spase planetu i izbavi ceo svet. Mi ipak nismo svi Mesije, mada smo lične Mesije, sposobne da uzdignu živote onih oko sebe, onih kojima smo važni. Moj drugar iz prethodne priče je imao pravo: ja jesam Mesija, mada mali Mesija (i po veličini i po moći). Svako od nas ima moć da izbavi i spase bar jedan život, tako što će odabrati jednu osobu i što će učiniti da se ona oseti posebnom u svom životu. U tome je lepota braka i zato je brak u centru ljudskog života.

Brak je jednostavna izjava: onaj koji vas voli smatra da smo toliko posebni, toliko jedinstveni da svesno bira da najveći deo ostatka svog života na zemlji provede s nama, a ne sa bilo kim drugim. To je ta osoba mogla da smatra za mnoge druge, ali se odlučila za nas jer smatra da smo najposebniji. Pa zar nas to ne stavlja van konkurencije?

Individualnost i brak

Mada sam ponosan na to što sam porodični čovek – na čemu sam Bogu, izvoru svih blagoslova, beskrajno zahvalan – za mene, kao i za

svakog drugog, to ne znači da je u braku uvek i samo lako i jednostavno. Moj brak prolazi kroz vrlo burne momente, a razlog tome sam skoro uvek ja sam.

Nisam osoba kojoj je lako da bude velikodušna. Još manje spadam među one kojima je prirodno da žive u granicama bilo koje institucije. Sasvim suprotno: jedna od uzgrednih posledica razvoda mojih roditelja je bila što sam u velikoj meri morao sebe da navikavam na skoro potpunu slobodu. Moja je majka radila na dva mesta da bi mogla da nas izdržava, što je značilo da sam odrastao bez preteranog nadzora. Dalje, ja sam najmlađe od petoro dece, razmažen sa svih strana i nenaviknut da delim s drugima.

Pa ipak sam postepeno postao svestan velike i jednostavne istine: bez obzira na žrtve koje brak podrazumeva – a podrazumeva mnoge – brak i porodica su čoveku najveći izvor sreće. Niko ko se venčao nikada neće naići na savršenu osobu. U tom je smislu brak izraz duboko usađene ljubavi i ljudskosti, pri čemu druženje više cenimo nego savršenu ljubav. Oni koji godinama traže i odbacuju na desetine prilika smatraju da je savršenstvo važnije od ljudskog druženja. Bog nas je sve stvorio tako što nam nešto suštinski nedostaje, što nam celog života nedostaje i što neko, ko je spreman da nas voli uprkos svim našim nedostacima, može da dopuni do celine.

Zbog čega biste prihvatili moj savet?

To što sam merodavan da napišem i drugu knjigu o braku i odnosima – prva se bavila pitanjem održavanja strasti u braku – ne potiče od mog uverenja da sam izuzetan muž, ljubavnik i otac. Nikada ništa tome slično nisam tvrdio i istina je da skrušeno priznajem da ima bezbroj onih koji su u svemu tome bolji od mene. Pre će biti da potiče iz jednostavne činjenice da je bol zbog razlaza mojih roditelja učinila da sam opsednut jednostavnim pitanjem: kako muškarac i žena mogu da ostanu zajedno, i da budu srećni celog svog života, i da žele da pozitivno doprinesu braku i roditeljstvu?

Pisanje ovakve knjige može da bude i terapija, u smislu da može da bude sredstvo da se traumatsko iskustvo pretvori u nešto dobro i životno. Uopšte me ne privlače nihilizam ili bezrazložna patnja. Ako bi iskustva kroz koja sam prošao mogla na neki način da mi pomognu da drugima pomognem da im brak uspe i da izbegnu tragedije bračnih nesuglasica, onda su ona donela nešto dobro.

Ne spadam među one koji veruju da su bol i patnja najbolji životni učitelji. U Judaizmu nema patnika koji zauzimaju središnju ulogu u spasavanju sveta svojim bolom. Naprotiv, verujem da patnja kod nas izaziva samo izopačenost, ljutnju, strah, cinizam i usamljenost. Bez obzira na veličinu koju dostižu oni koji su patili, njima to uspeva ne *zato što su patili već uprkos tome što su patili*. Samo zato što ćemo povremeno verovatno patiti i tugovati u životu, to iskustvo moramo da integrišemo u svoj život i da mu dozvolimo da postane blagoslov tako što ćemo drugima omogućiti da uče iz naše patnje.

Zaista sam, kao rabin među studentima i odraslim članovima zajednice – kako jevrejske tako i nejevrejske – na Univerzitetu u Oksfordu, tokom više od deset godina, bio svedok velike patnje mnogih ljudi, a ta patnja je mahom bila izazvana poremećenim međuljudskim odnosima. Sedeo sam sa muževima i ženama koji nisu mogli a da ne grde jedni druge, čak i u mom prisustvu. Mnoge žene su od mene tražile savet kada su ustanovile da ih muževi varaju. Odrastao sam sa bliskim prijateljem koji je homoseksualac, i bio sam svedokom njegove divovske borbe da pronađe partnera a da ne poremeti suštinu svoje vere. Gledao sam majku koja se bori da uteši i odgaji decu, dok pri tom guši sopstveni bol i usamljenost.

Sve to vreme pokušavao sam da identifikujem ono što čini jedan brak uspešnim i ono što ga uništava, šta približava partnere i šta među njima stvara jaz i udaljenost. I naučio sam važnu lekciju. Mi, ljudska bića, ne možemo da sprečimo zemljotrese i saobraćajne nesreće. Ali možemo da učinimo nešto u pogledu usamljenosti koja deluje na tako veliki broj ljudi u doba informatike, u svetu u kome su mašine i tehnologija privlačniji od ljudi. Društvo u kome televizijske slike čine glavni oblik druženja ne treba da postoji.

Spajanje dve duše u jednu

Fokus ove knjige je na seksu i centralnom mestu koje on zauzima u braku i međuljudskim odnosima. Naša generacija, u pojavnim domenu, teži savršenom seksu, ali intimno teži košer seksu – što se nadam da ću dokazati. Ova knjiga treba da definiše šta je košer seks i da čitaocu pomogne da ga uvede u svoj život.

Znam da je seks, sam po sebi, tražena roba i da se dobro prodaje. Ali zbog čega nijedan od naših najobrazovanijih društvenih komentatora ne pominje mogućnost da je seksualna požuda tu da bi nas učinila

ovisnicima o bliskosti i toplini koji dolaze od drugih ljudi, jednako kao što je tu da bismo produžili svoju vrstu? Zbog čega svi pretpostavljaju da je seksualni nagon tu samo zato da bi bio zadovoljen? Možda je svrha seksa da nas učini gladnima za neprestanim druženjem s drugim ljudima.

Centralna premisa ove knjige je da stvarni razlog, onaj koji stoji ispod svega, zbog koga tražimo seks, nije fizičko zadovoljenje već emocionalna intimnost. Mi ne težimo prostom orgazmu, već neopisivoj bliskosti sa drugim toplim ljudskim bićem. A pošto naš seksualni život u ovo naše doba ne donosi emocionalnu bliskost, seks nam ubrzo postaje dosadan. Postaje prazan doživljaj koji ostavlja bleđi trag i vrlo malo prijatnih sećanja. Zbog toga nam je potreban košer seks.

Tu dolazimo do čudnog paradoksa. Naša je generacija istovremeno najviše opterećena seksom, ali istovremeno i najusamljenija u celoj istoriji. Ako je seks situacija u kojoj će dva ljudska bića biti bliža nego što će ikada biti sa bilo kim, zbog čega ne dolazi do emocionalne bliskosti? Kako je moguće da dvoje ljudi mogu da dele fizičko zadovoljstvo a da ipak ne budu povezani vezama srca? Stalno razgovaram sa mladim ljudima, i oni mi govore da, mada izlaze sa drugima, ili žive sa njima godinama, i dalje ne mogu da se venčaju jer ne osećaju da se dovoljno poznaju. „I dalje nisam sigurna u vezi sa Džerijem,“ rekla mi je jedna 27-godišnja žena za svog dečka sa kojim se viđa već pet godina. „Nešto me kod njega brine, čak me plaši.“

Ovakve izjave su posledica jednostavne činjenice da, mada Biblija o fizičkoj ljubavi govori kao o najvišem nivou poznavanja, seks danas više zbunjuje nego što razjašnjava. Ako pitate prosečnu mladu osobu šta joj odnos sa drugima znači, često ćete dobiti dvosmislen odgovor. Današnji odnosi podrazumevaju vrlo maglovite definicije. Oni ne sadržavaju obavezno i ljubav. Mnogi se zasnivaju na praktičnim pogodnostima, ili tako kratko traju da ljubav uopšte nema šanse da procveta. Drugi će vam reći da im se odnos zasniva na intenzivnim emocijama. Ali će takođe priznati da intenzivna osećanja mogu da postoje i prema bliskom prijatelju. Neki drugi odnos definišu kao seks. I zaista, danas mnogi praktikuju seks izvan formalnih odnosa.

Pa ipak, postoji jedna stvar koju mi svi uvek kažu: svi misle da je najsuštinskija komponenta odnosa – ekskluzivnost. Imati s nekim vezu u današnje doba podrazumeva seks samo sa svojim partnerom i ni sa kim drugim. I to je ono što ljudi podrazumevaju pod ispunjavajućim odnosom. Oni iznad svega žele tu posebnu ekskluzivnost. Ljudi i dalje ne žele samo uživanje već *intimnost* u svojim odnosima – ali je retko pronalaze.

Mudar čovek i pametan čovek

Jedan stari jevrejski aforizam glasi da je razlika između mudrog i pametnog čoveka u tome što pametan čovek ume da se izvuče iz škripca u koji mudar čovek nikada ne bi dospeo. Mi smo pametna, ne mudra generacija. Cele biblioteke knjiga za samopomoć zauzimaju velike delove polica u knjižarama, i sve one daju savete kako da razrešimo probleme koji nastaju u životu i u vezama.

Seksualni život vam je postao dosadan? Nema problema. Nabavite korbač, ili vežite partnerku/partnera za radijator. Još bolje: pozajmite film iz radnje na uglu, po mogućstvu sa naslovom kao što je: „Srce, zadovoljila sam ceo komšiluk“. Muž vas ne primećuje? Nema problema. Pustite se u promet i nađite ljubavnika, i to će vam vratiti samopouzdanje.

Ali naši roditelji i bake i deke nikad nisu imali knjige za samopomoć ili druga pomagala. Da li njih nije zanimalo da postanu zreliji? Ili su, možda, bili mudri i preduzimali korake koji su sprečavali nastanak problema za koje su znali da mogu da se pojave, dok mi dozvoljavamo da nam život prolazi od jedne do druge krize. Mi smo vatrogasci, dok su oni planirali budućnost.

Pošto sam deset godina proveo kao savetnik za brak i odnose, sada verujem da mi nismo ljubavnici već činovnici koji razrešavaju krize. Mi ne planiramo svoj intimni život pa nam zato vatra izbija iz svakog žbuna, a mi tu vatru samo gasimo. Radije se oslanjamo na svoju pamet koja će nas vaditi iz poteškoća kad one naiđu, umesto da se suočimo sa pitanjima.

To se nigde ne vidi bolje nego kod naših stavova u vezi seksa. Tu ne znamo šta da mislimo. Da li je to nešto što treba da uradimo, da li to treba da gledamo na TV, da o tome razgovaramo, da ignorišemo, da se u to upuštamo ili da potiskujemo? Seks nas istovremeno uzbuđuje, primorava, vlada nama, ali nam je ipak dosadan, izaziva zevanje i služi za sirove šale. Dečaci i devojčice danas počinju da se bave seksom u ranim godinama, pa ipak izgledaju razočarani – zamoreno i istrošeno – kada jednom dođu u svoje dvadesete godine.

Istraživanja pokazuju da većina žena koje su počele sa seksom oko svoje petnaeste godine, to ne čini iz zadovoljstva već iz straha da ih drugi ne bi smatrali licemernim. *Kinsijev izveštaj* iz 1948. godine pokazao je da seks 75% američkih muškaraca traje ne duže od dva minuta.

Nedavno istraživanje Centra za poremećaje sna Univerziteta u Nju Jorku pokazalo je da više od pet miliona Amerikanaca po navici zaspi dok vodi ljubav. (Istraživanje nije dalo odgovor na pitanje da li je njihov partner primetio bilo kakvu razliku.) Seks je postao kao tekuća voda u česmi. Sada, pošto u svakoj kući postoji tekuća voda, svi smatraju da je to nešto što se podrazumeva i vrlo malo o tome razmišljaju. Zaista je zločin to što taj najviši oblik ljudskog spajanja izaziva tako malo pažnje među inteligentnim odraslim osobama.

Ipak je seks najvažniji faktor koji ženu i muškarca drži srećne celog života pod jednim krovom. Cele biblioteke studija pokazuju da parovi koji imaju zdrav ljubavni život imaju i zdrave brakove. Dalje, seks je jedino ljudsko preduzeće koje nas, kada se dobro radi, oslobađa svih inhibicija i dovodi do izražaja našu najskriveniju suštinu. Kao takav, seks *jeste* najviši oblik znanja. Nijedan drugi faktor veze ne može da navede dva odrasla ljudska bića da tako intenzivno saosećaju, i zato nijedna druga stvar ne zahteva više mudrosti i pažnje.

Bračni savetnici i seks gurui su odustali od središnjeg značaja koji seks ima u braku. Komunikacija – razgovor o raznim temama – postali su mantra ovog vremena. Ali nepoznavanje seksa nikako nije nevažan nedostatak – ono dovodi do opasnih posledica. Pre svega dovodi do gubitka intimnosti: svi mi vodimo ljubav svojim telima, ali ne svojim umom i dušom.

Zašto Judaizam?

Mada sam ja rabin i mada naslov ove knjige sadrži reč *košer*, ovo nije knjiga koja crpi samo iz jevrejskih izvora i mudrosti. I svakako nije namenjena samo Jevrejima. Suštinski jevrejska osnova ove knjige potiče iz jedinstvene kvalifikacije Judaizma da diskutuje seks i odnose. Za razliku od drugih verskih tradicija, Judaizam nikada nije bio licemeran ili konzervativan kada je reč o seksualnoj etici. Naprotiv, Judaizam je uvek slavio porivženost koja postoji između žene i muškarca. Fizička komponenta ove privrženosti često je kabalistima (jevrejskim misticima) služila kao metafora ljubavi između Boga i čoveka.

Mnogo pre nego što je hrišćanstvo uvelo propis koji sveštenicima zabranjuje brak i seks, drevni rabini su davali eksplicitne seksualne savete venčanim ženama i muškarcima, sa ciljem da u seksu uživaju u svetim intimnim odnosima. Rabini su postavili ženski orgazam kao

obavezu koju svaki muž ima. Nijednom muškarcu nije bilo dopušteno da ženu koristi samo za svoje zadovoljstvo.

Čovek, naravno, može da odbaci potrebu bilo kakvog verskog vođenja u vezi sa seksom, i da prihvati potpuno liberalnu seksualnu etiku, bez pravila i ograničenja. Međutim, seks bez pravila vodi umanjivanju značaja i depersonalizaciji seksa. Dugoročnu ljubav i zadovoljstvo smenjuje kratkoročna senzualna konzumacija, što, na duže staze, umrtvljuje našu seksualnost i vodi nas ka tome da svoje telo posmatramo sa prezirom. Sledeći logičan korak je onda veća cena koju dobija razgovor u braku, umesto seksa u braku.

Umesto da nudi propisana pravila u vezi seksa i braka, Judaizam nudi smernice, ono što bi moglo da se nazove *erotskim kanalima komunikacije*, koji ne treba da ograniče našu seksualnu rutinu, već da je fokusiraju i osnaže, tako da seks postane strasniji i efikasniji kod prizivanja dugoročnih emocija i privrženosti. Judaizam takođe ne zloupotrebljava krivicu, ne iskorišćava čovekovu seksualnu prošlost ili grehove. Seks je polje koje treba da osnaži duboke i dugotrajne emocije.

Sušтина jevrejske misli je „*teraj dalje*“ – uvek napred i dalje. Nikad se ne prepuštati prošlosti. U beskonačnoj ljudskoj duši duboko je usađena sposobnost da čovek sebe stalno iznova otkriva. Uvek možemo ponovo da steknemo svoju nevinost. Bez obzira šta je čovek u prošlosti činio, sutra je uvek novi dan i neograničena je mogućnost novog početka međuljudskih odnosa. Judaizam ne optužuje čoveka zbog njegove seksualne prirode ili zbog ljubavi prema senzualnim zadovoljstvima, već ga uzdiže iznad domena animalnog da bi mogao da uživa u ljudskim seksualnim odnosima – za razliku od oslobađanja biološkog nagona. Čak i oni brakovi koji se čine uspavanim mogu da imaju velike koristi od drevnog rabinskog saveta o tome kako ponovo potpaliti lampu erotske strasti.

Svaki brak podrazumeva orkestraciju dve suprotnosti. Svaki uspešan odnos mora da uključi dva kontradiktorna ekstrema. Jedan je strast a drugi intimnost. Jedan je požar ljubavi a drugi reka ljubavi, i tu je problem jer su ta dva, razume se, uzajamno isključivi. Parovi ne žele da budu samo ljubavnici već i najbolji prijatelji. Žele da uživaju u strasnom i uzbudljivom seksualnom životu, ali žele i tišinu i umirujući kvalitet celoživotnog partnerstva. Žena svakako ponekad poželi da je muž baci na kuhinjski sto i da s njom strasno vodi ljubav, ali takođe želi da se ponekad, noću, sklupča uz njega, da čita u muževljevom zagrljaju uz pucketanje vatre u kaminu. Ponekad poželimo da za vikend pobegnemo

u Pariz. Ali takođe volimo da se vratimo svom domu i da nas tamo neko čeka. Žudimo za novim ali volimo i predvidljivost.

Neposredna raspoloživost seksa podarila je braku oba ova sastojka. Uvek spremna seksualna gratifikacija uništava strast, uzbuđenje i erotiku, a seks sa mnogim partnerima i izloženost beskonačnom nizu eksplicitnih seksualnih slika uništava intimnost. Ovom knjigom istražujem koja vrsta seksa služi približavanju pomenutih suprotnosti, strasti i intimnosti, a koja ne. Biće reči o svakoj relevantnoj seksualnoj temi. Postoji li poza u seksu koja najbolje vodi većoj intimnosti? Na koji se način seks može najbolje upotrebiti da bi se izgadile oštećene ivice nekog odnosa, i treba li seks da stavi tačku na svaku svađu? To je vrlo osetljivo pošto veliki procenat žena želi da razgovorom proradi nedorazume, dok bi muškarci njihovog života radije da se poljube i pomire u krevetu. Da li je u redu da muževi i žene imaju seks kada su ljuti jedno na drugo? Da li je u redu ponekad upotrebiti seks kao oružje? Ako ona, na primer, oseća da joj je muž posebno neosetljiv na nešto, da li žena treba da mu uskrati seksualne usluge dok ne dobije ono što želi?

Pošto je seks glavni ključ koji donosi emocionalnu intimnost, fokus ove knjige je na seksu i bliskosti i toplini koju donosi sobom. Najpre nudim opšti pogled na seks i njegovu svrhu. Zatim ima reči o tehnikama u seksu, sa posebnim naglaskom na one koje proizvode intimnost. Ima reči o mnogim poznatim pitanjima: da li masturbacija ometa bračno jedinstvo? Šta je sa pornografijom i prostitucijom? Da li je istina da je brak ubica strasti i intimnosti? Zbog čega je seks najprijatnije iskustvo koje čovek može da doživi? Zbog čega je seks u mraku mnogo ličniji od seksa kada su svetla popaljena? Da li je oralni seks košer? Šta čini seksualne nastranosti? Da li će seks pre braka uticati na našu sposobnost da izgradimo dugoročne veze sa pripadnicima suprotnog pola?

Većina ljudi koji su danas u braku su ili ljubavnici ili veliki prijatelji.

U svojoj praksi bračnog savetnika nailazim na dva tipa braka. U jednom od ovih tipova bračni par su najbolji prijatelji. Uzajamno dele sve tajne i mogu jedno drugom da čitaju misli, da znaju svaku misao pre nego što ona bude izgovorena. Oni su saradnici od poverenja koji se drže jedno drugog u svim životnim situacijama. Problem: među njima postoji vrlo malo strasti, ako je uopšte ima. Oni su najbolji prijatelji, ali nisu ljubavnici.

Drugi tip braka je vatren, i u dobrom i u lošem smislu. To dvoje ljudi su ljubavnici. U braku ima mnogo uzbuđenja, ali se mnogo i svađaju. Viču jedno na drugo i prepiru se, i onda se mire kroz strasno vođenje ljubavi. Njihov bračni plamen prejako sija.

Retko se nailazi na brakove koji na neki način mire ove dve suprotnosti i ujedinjaju najbolje aspekte oba tipa. Moja namera je da ovom knjigom pokažem kako u brak uneti onu vrstu pozitivnih osećanja i topline koje samo seks može da izazove, i koje samo prijatelji mogu da održavaju.

Prvi deo

Dosije seks

1

Požuda i obavezivanje

Da, seks bez ljubavi je prazno iskustvo. Ali, kad već govorimo o praznim iskustvima, ovo je jedno od boljih.

Vudi Alen

Brak je kao cirkus sa tri okrugle arene. Prvo okrugli verenički prsten, onda okrugli bračni prsten, na kraju zatvoren krug patnje. (Ovo je teško prevesti jer je igra reči: Marriage is like a three-ring circus. First the engagement ring, second the wedding ring, and third the suffer-ring.)

Nepoznati autor

Majkl Džekson izlazi iz aviona na nekom aerodromu u Istočnoj Evropi i trideset hiljada njegovih obožavalaca ga dočekuje. Sigurno se oseća vrlo posebno. Svi ga vole i svi viču njegovo ime. Uzeli su slobodan dan da bi ga sačekali i pozdravili. A onda iz aviona izlazi gospodin Džons. Ne čeka ga trideset hiljada ljubitelja. U stvari, čeka ga samo jedna osoba, gospođa Džons, koja se raduje što se njen muž vratio kući. I dok mnogi prolaze pored nje, može pored nje da prođe čak i Majkl

Džekson, ona ih ne primećuje. Za nju je gospodin Džons važniji, uzbudljiviji, od najveće svetske zvezde. A kada gospodin Džons dođe do izlaza za putnike, i kada ugleda svoju ženu, on se uzbuđeno osmehuje i oseća se važnim, onoliko koliko ga i ona smatra važnim.

qq Kako obični ljudi mogu jedni drugima da postanu toliko važni? Kad sam bio dete video sam Muhameda Alija dok je šetao plažom u Majamiju. Dobio sam od njega autogram i otrčao kući da pitam mamu da li mogu da pozovem Alija na večeru. Međutim, te se večeri moj brat vraćao kući iz internata gde je studirao, i mama je spremala veliku večeru u njegovu čast. „Šmuli, ne treba mi Muhamed Ali na večeri. Mnogo sam više uzbuđena što će tvoj brat doći da večera s nama.“ Zbog čega bi bilo koja majka više želela da vidi za večerom svog sina, jednog običnog mladića, nego najvećeg sportistu na svetu? Odgovor je, naravno, zbog ljubavi. Ljubav ima moć da obično pretvori u neobično, u magično. Ili, bolje rečeno, ljubav ima moć da razotkrije i pokaže da je svaki čovek zaista poseban. Ljubav nam ne daje samo krila. Ona nam izoštrava vid, obezbeđuje viziju.

Strah od obaveze

Pa ipak se danas ljudi, naročito mladi ljudi, klone obavezivanja. Važniji im je seks od ljubavi, i zbog toga im se vid nikad ne izoštri, nemaju viziju. Gledao sam bezbrojne parove kako se u Oksfordu sastaju i zaljubljuju. Neki studenti se zabavljaju i ostaju verni jedni drugima tokom celog trogodišnjeg studiranja, mnogi od njih sve to vreme i žive zajedno. Brojni su slučajevi u kojima oni potiču iz tradicionalnih porodica, ali ipak ne razmišljaju o braku, više vole da ostanu bez obaveze.

Često ih pitam zbog čega je to tako. Ako volite tu osobu, ako smatrate da je ta osoba dobar kandidat za brak, zbog čega se ne venčate? Zašto ne biste imali nekog ko je odabrao da bude baš sa vama a ne sa nekim drugim, ako vas čini posebnim, nesalomljivim, nedodirljivim, nepobedivim? Najčešći odgovor je ovaj: „Čovek ne može da se venča i da od druge osobe očekuje da ga ispuni. To treba svako sam da uradi. Prvo čovek mora da odraste i razvije se. Morate znati ko ste. Tek se onda možete spojiti s nekim drugim i pokušati nešto da izgradite zajedno.“ Njihovo je mišljenje da su rast, sreća i zadovoljstvo, primarno unutrašnje, usamljениčko iskustvo.

Ljubav a ne rat

Postoji nepomućeno verovanje da svet postaje sve bolji i bolji, da sve više živi u miru sam sa sobom. Danas je mogućnost svetskog rata udaljena, nastavlja se širenje liberalne demokratije, nacije sarađuju u novim ekonomskim zajednicama, doniraju velike svote siromašnijim zemljama kroz stranu pomoć. I mi, u svojim ličnim životima, želimo da steknemo komad te divne slobode. Osećamo da bismo bili blesavi ako ne bismo želeli da iskoristimo prilike o kojima su prethodne generacije mogle samo da sanjaju.

Jeste, spremni smo da priznamo da nam tehnologija, koja nam stoji na raspolaganju, ne čini život onoliko lakšim koliko pred nas postavlja izazov za postizanje sve većih dostignuća. Napor koji treba uložiti da bismo komunicirali sa ljudima u udaljenim mestima sveta nije ni približan onom koji je trebalo uložiti pre samo pola veka. Međutim, oni koji se služe mobilnim telefonima i koji su na raspolaganju 24 sata dnevno, mogu da vam potvrde da su više uhvaćeni u zamku nego što im je moderni život olakšao postojanje. To je deo igre, mi ne želimo da izgubimo vezu i da propustimo mogućnost da odemo na viši nivo igre. Kome treba neko ko će ga usporiti?

Seks kao osnovna potreba

U svakom slučaju: zar ljubav i seks nisu jedno te isto, biološka potreba kao što je i hrana? Naši hormoni i geni nas teraju na seks. Naša tela neprestano osećaju da im je senzualno uživanje i seksualno pražnjenje potrebno, pa onda nađemo nekog s kim se parimo. Na čuvenom suđenju zbog silovanja, Vilijam Kenedi Smit, koji je na kraju bio oslobođen, bio je pozvan od strane svog advokata da odgovara kao svedok. Dobio je pitanje: da li je vodio ljubav sa žrtvom. Odgovorio je: „Malo ste staromodni. Ne bih rekao da smo vodili ljubav. Imali smo seks.“ Seks nije ništa više od potrebe. Mladi ljudi će reći da su napaljeni, kao što bi izjavili da su gladni.

Evolucionisti bi ovu potrebu objasnili kao odgovornost prema opstanku vrste. Seksualni nagon je način na koji priroda garantuje najveće moguće širenje gena date jedinke. Daleko od toga da se radi o aktu ljubavi, seks predstavlja kratkotrajan prekid u ratu žena protiv muškaraca, primirje koje ima za cilj preživljavanje ljudske rase.

Robert Rajt, autor knjige *Moralna životinja*, ovo osećanje opisuje na briljantan način: „Osećanje gladi, jednako kao i stomak, postoji oduvek i

održalo je naše pretke dovoljno dugo u životu da bi mogli da se reprodukuju i odgaje svoje mladunce. Osećanje požude, jednako kao i seksualni organi, postoji da bi direktno pomoglo reprodukciju. Da preci nisu imali stomak ili seksualne organe ili požudu – pa, ne bi nam bili preci, zar ne?“

Seks nije trivijalna matematička jednačina

Iskreno, ima li koga ko ovo uzima zdravo za gotovo? Da li sam ja jedini kome je malo neprijatno kada se pravi analogija seksa sa našim probavnim sistemom? Šta je sa emocionalnom glađu? Jedna mi je prijateljica jednom ispričala da je svom mužu ukinula seksualne usluge jer bi se on svake noći jednostavno popeo na nju, onda sišao sa nje, pa je imala osećaj „kao da je otišao u klozet, i čim bi se ispraznio odbacio bi me i smesta zaspao“. Da li bismo mi drukčije reagovali? Da li bi ičija potreba za seksom zaista bila zadovoljena ako bi se bračni partner tako ponašao?

Seks se ne može uporediti sa zadovoljavanjem stomačne potrebe. Hranjenje je nešto što svako od nas radi sam za sebe i zbog sebe. Ali prenos semena sa muške na žensku osobu događa se uz najintimniji mogući ljudski kontakt. Seks veoma nadilazi biološku činjenicu reprodukcije; zbog njega smo gladni drugih ljudi. Ne možemo sami da se reprodukujemo: opstanak ljudske rase je nedeljivo povezan sa bliskošću i ljudskom intimom. Seks nije hemijska formula. To je jednostavno jedina ljudska aktivnost za koju je fizički neophodno prisustvo drugog ljudskog bića.

Objektivna istina o seksu

Nemojmo se zavaravati. Nismo mi društvo koje je toliko gladno seksa kao što se pretvaramo da jesmo ili, ako jesmo, onda je to samo na nivou govora ali ne i akcije. Svakako, kud god da pogledamo – svuda je seks: filmovi, televizija, novine, magazini, a jedna nedavna studija pokazuje da prosečan muškarac pomisli na seks u proseku šest puta svakog sata. Ali mesto na kome ga zaista nema je spavaća soba. Savremena istraživanja, kao što je *Seks u Americi*, pokazuje da se ljudi u ovom vremenu iznenađujuće malo bave seksom (na primer, veći broj žena starijih od 30 godina *nema* seks sa partnerom u odnosu na broj onih koje ga imaju), i da mladi nevenčani ljudi mnogo ređe upražnjavaju seks od onih u braku.

A zaista i ne uživaju mnogo u seksu. Žene kažu da u manje od 30% slučajeva uživaju u seksu, a 47% muškaraca odgovara potvrdno na isto pitanje. Prema istraživanju *Seks u Americi*, pogrešna je pretpostavka da su naše društvo i ova generacija zasićeni seksom: „Opšta slika seksa sa partnerom u Americi pokazuje da Amerikanci nemaju tajni život koji obiluje seksom. Ako ništa drugo, zapanjujuće skromne količine seksa među partnerima otkrivaju do koje mere mi, kao društvo, možemo sami sebe da dovedemo u zabludu u vezi seksualnog života drugih ljudi.“

Seks privlači žene i muškarce jedne drugima; ljubav to pretvara u privrženost

Možda ćete se složiti da nismo toliko zainteresovani za seks koliko pričamo da jesmo. Pa ipak možete reći: kome je potrebna obaveza kada nas seks, ili bolje reći požuda, primorava da svoj život delimo s drugima? Zar to nije dovoljno samo po sebi? Ako nas hormoni teraju ka drugim ljudima, šta će nam emocije i ljubav?

Na to pitanje postoje dva odgovora. Jedan je jednostavan, drugi je dublji. Jednostavan odgovor glasi: ne možemo uvek da imamo seks, pa je stoga to neefikasan način da se ljudi drže zajedno. Ljudi ne mogu samo time da se bave 24 sata dnevno, sedam dana nedeljno (ipak nismo svi Italijani). Moramo da izdržavamo sebe i svoju porodicu, a nismo ni sposobni da neprekidno živimo u stanju seksualne napetosti i iščekivanja. Svet bi bio grozno mesto ako bi muškarci i žene mogli međusobno da komuniciraju samo kao potencijalni seksualni partneri. Ali uvek možemo biti zaljubljeni, čak i ako smo razdvojeni ogromnim razdaljinama. Ljubav je mnogo duhovnija od seksa.

Tu je, međutim, tema jedino efikasnost. Mnogo je važnija činjenica da seks ne pravi razliku među ljudima, ali ljubav pravi. Seks nas *generalno* privlači drugim ljudima, i puno je onih koji su spremni da se upuste u seksualni odnos sa bilo kim. Seksu nije potrebna određena osoba. Međutim, ljubav nas privlači samo jednoj određenoj osobi, i ona je uzrok ljudskom nagonu stvaranja porodice i doma, a sledstveno tome i društva i civilizacije. Seks svakako garantuje održanje vrste, ali ljubav garantuje da će ljudi živeti u grupama. Ljubav je ono što čini brak, ne seks.

Pa šta će nam onda uopšte seks? Zašto da nemamo samo ljubav? Razlog je što ljubav može da se održi samo postojanom seksualnom interakcijom. Samo seks ima moć da dozove naše najdublje, najmoćnije

emocije. Najbolji seks se događa onda kada je par preplavljen talasom pozitivnih fizičkih senzacija, koje čine da se intenzivno dobro osećaju što su zajedno, što su spojeni. To važi sve dok se radi o košer seksu. Evo u čemu je problem: u današnje doba glavna stvar kod seksa je ignorisanje emocija. Seks se posmatra kao prosta telesna funkcija koju treba servisirati. Seks je tu samo zbog zadovoljstva, bez ikakvog obavezivanja. Ignorišemo misteriju i svesno gušimo strune koje nas povezuju i koje prirodno nastaju posle seksualnog iskustva. Ljudi se ne upuštaju u seks samo uprkos nedostatku emocija, oni to čine da bi izrazili svrhu potiskivanja emocija. Žele da ostanu izvan obaveza. Takav seks definitivno nije košer jer potiskuje prirodan odgovor koji seks treba da izazove. Seks i privrženost je najviši oblik ljudske bliskosti, a ne možemo istovremeno biti i blizu i daleko.

2

Seks i ono što se od nas očekuje

Kao i kad pčela ubode, promiskuitetan čovek ostavlja deo sebe posle svakog susreta, i to mu onda izaziva patnju.

Siril Konoli

Ta žena govori osamnaest jezika i ni na jednom ne zna da kaže NE.

Doroti Parker

Seks – sirotinjska zabava.

Kliford Odets

+++++++

Moje iskustvo kao savetnika mi govori da žene više pate zbog grubosti i neobaveznosti modernog seksa. Čini se da naročito mlade žene imaju osećaj da treba da rade ono što se od njih očekuje. Ovo mi je

postalo naročito jasno kada me je jedne večeri pozvao prijatelj u Oksfordu i zamolio da popričam sa jednom mladom ženom od 19 godina, koja je bila jako depresivna i pretila da će se ubiti. „Šta je razlog ili priroda njene depresije?“ pitao sam. „Bolje će biti da ti ona sama kaže,“ odgovorio je moj prijatelj, „stvar je vrlo lične prirode i ona bi sigurno radije da ti sama kaže.“

I tako sam se u osam sati iste večeri našao sa tom devojkom u prijateljevoj kući. Bila je potpuno rastrojena, kao da joj je život došao do samog kraja. Mlako se predstavila, a onda smo dugo sedeli i ćutali dok sam čekao da nešto kaže.

„Šta nije u redu?“ pitao sam najzad. „Da li ste se posvađali sa roditeljima? Da li ste se razišli sa dečkom? Da li ste ostali bez posla? Treba li vam novaca?“ Nije obvrćala pažnju na moja pitanja. Najzad je odgovorila: „Ne! Ali ima veze sa mojim dečkom, u stvari – sa mojim bivšim dečkom.“ „Kakve veze?“ pitao sam. „Da li vas je tukao? Da li vam je bio neveran? Molim vas recite mi o čemu se radi.“ „Ništa od svega toga,“ odgovorila je. „Navukla sam nešto od njega. Prošle nedelje sam ustanovila da sam HIV pozitivna.“

Njene su me reči pogodile kao bomba. Oksford nije manastir, i služeći u tom gradu deset godina kao rabin univerzitetskih studenata naslušao sam se i nagledao svega. Sreo sam se sa nekoliko homoseksualaca, uglavnom tridesetih i četrdesetih godina, koji su bili ili HIV pozitivni ili su već imali AIDS. Ali ovo je bilo potpuno drukčije. Ova devojka je još bila dete. A ipak je zaradila najstrašnju bolest svoga doba. „Da li ste još uvek sa tim dečkom? Da li on zna?“ pitao sam.

„Zapravo,“ rekla je gledajući me u oči, „nisam sigurna o kom se dečku radi. Mogao bi da bude bilo ko od njih jedanaestorice s kojima sam bila prošle godine.“ Trudio sam se iz sve snage da ne razrogačim oči. „Ali vama je tek 19 godina. Sa koliko godina ste počeli sa seksom?“ pitao sam. „Kasno,“ odgovorila je, „bilo mi je već 17 godina. Ali sam brzo nadoknadila izgubljeno vreme. Bila sam sa mnogo muškaraca i nisam pazila na zaštitu od bolesti. Mislila sam da se meni tako nešto nikada neće desiti.“

Uzdahnula je, a onda je nastavila: „Nije li ironija da takvo mučenje proizlazi iz čina ljubavi.“ „Da li ste zbog toga imali seks sa njima? Sa toliko njih? Zato što ste ih voleli?“ pitao sam. „Naravno da ne! Seks je samo nešto sa čime se eksperimentišete, znate, iz zabave,“ rekla je. Posle tog sastanka sam se osećao veoma tužno. Pošto je dobila loše vesti

devojka je, naravno, duboko potonula. Ali dubina njenog očajanja bila je rezultat shvatanja da se, na neki način, jeftino odrekla nečeg vrednog.

Seks i osećaj gubitka

I druge žene su mi to isto potvrdile. Jedna od njih, koju poznajem još kao studentkinju iz Oksforda, ispričala mi je da je do tog dana bila sa 20 momaka – skinula se gola sa njima, tako je opisala – sve u uzaludnom naporu da nađe ljubav kod bilo koga među njima, i izgleda da joj to nikad nije uspelo. Ona je privlačna, inteligentna, visoko obrazovana, i volela bi da se zaljubi i uda. Ali čini se da ni sa kim ne može da ostane posle seksa, a takođe ni bilo ko od njih s njom. Seks je prijatan ali nije topao ili intiman. Ona tek treba da pretvori slučajan seksualni kontakt u intenzivan i ispunjavajući odnos.

Jedna druga studentkinja je rekla da je, kada joj je bilo 20 godina, odlučila da spava sa po jednim muškarcem iz svake od 50 država Sjedinjenih država Amerike. Mada je uspela da to postigne samo sa trideset osmoricom, i ona je naglasila da, kako je rastao broj kontakata, odluka da se upusti u seksualni odnos nije bila ništa teža od, na primer, odlaska u bioskop. I tako, projekat je prestao da bude privlačan i ona je odustala.

Koska za muškarce

I muškarci pate od iste stvari. Moguće je da smo prirodno naklonjeni seksu kao potrošnoj, biološkoj opsesiji. Budimo iskreni. U jednom trenutku nam svuda po koži idu žmarci a bale cure iz usta. Ali onog trenutka kada smo dostigli seksualno zadovoljstvo, naša seksualna partnerka nam se čini jednako primamljivom kao i odlazak kod zubara. Mislimo samo na spavanje.

Pa ipak, i mi plaćamo cenu, samo drugom monetom. Previše sam muškaraca sreo koji su svoju nevernost pravdali time što njihove žene ne žele seks, ili što je ženama dosadno, samo da bi kasnije, šokirani, otkrili da i njihove žene imaju vatrene avanture. Tako bi otkrili da je njihovim ženama seks sa njima dosadan zato što ih muževi zapostavljaju. „Iskreno, nisam verovao da u njoj postoji takav materijal. Nikad mi to ne bi palo na pamet. Moja žena jednostavno nije takav tip.“

Previše je muškaraca koji gaje sumnje u pogledu svog „biološkog“ života. Jedan zgodan i veoma uspešan bankar, koji je odveo mnoge žene u svoj krevet, pozvao me jednog jutra, neposredno posle još jednog osvajanja. „Šmuli,“ rekao mi je, „ako to učinim samo još jednom, više neću moći samog sebe da pogledam u ogledalu. Kad sam se jutros probudio sav sam se tresao, i još uvek ne mogu sebi da objasnim zašto.“

Vratimo se na osnovne stvari

Naš moderni način razmišljanja nas, izgleda, ne vodi nikuda. Samo malo nas razume da je žudnja za emocionalnom intimnosti jednako stvarna kao i glad i žeđ, kao i potreba za skloništem i odećom. Životinje mogu da se pare i da se zatim razidu, ljudi su radikalno drukčiji. Mi se u seks upuštamo potpuno budnog mozga. Ono što se u našem telu događa nije dovoljno. Zanemarujemo suštinski deo sebe ako seks redukujemo na nešto što nije intimno već je čista biologija. Mi, zapravo, ranjavamo sebe svojim nemarnim pristupom seksu.

Tri su moguća opisa suštine seksa: zadovoljstvo, reprodukcija, ili jedinstvo. Judaizam, koji smatra da je staza ka svetosti uvek u „zlatnoj sredini“, odbacuje ekstrem koji kaže da je seks-tu-samo-radi-pravljenja-beba. Judaizam takođe ne prihvata ekstremno sekularno viđenje seksa kao zabave i zadovoljstva. Judaizam tvrdi da je svrha seksa sinteza i orkestracija dvoje ljudi u jedno biće. Seks je najviši proces spajanja. Gospod, u svojoj beskrajnoj dobroti, dao je muškarcima i ženama koji su spojeni bračnom svetošću, najpriyatniji mogući način prizivanja svojih sposobnosti spajanja sa drugim ljudskim bićem i osećanje permanentnog spoja.

Ono što zaboravljamo je da nam seks nudi izbor. Ako ga pravilno upražnjavamo, seks je tehnika koja se zasniva na dubokom razumevanju samog sebe, u mnogome slično razlikovanju hrane koja jeste i koja nije košer. Jevrejinu je zapovedeno da jede košer hranu (spremljenu prema uputstvima datim u Bibliji), jer to je vrsta hrane koja služi uzdizanju ljudskog stanja na viši duhovni nivo, bliže Bogu. Slično tome, kao što čovek ne gura glavu u korito sa hranom onako kako to konj radi, on ne treba – i to i ne čini - da se pari onako kako to čine životinje. Ispravno primenjen intimni seks, uzdiže ono što bi inače bilo povodljiva, animalna praksa, na nivo na kome shvatamo puni sjaj ljudskosti. Kao što u Bibliji stoji: *Za to će čovek ostaviti oca svoga i mater svoju i prionuće uz ženu svoju (imaće seks sa njom) i biće njih dvoje jedna put.*

Našem umu je potrebno da bude centar svemira neke druge osobe. To je ono što moramo sebi da priznamo. Ono što duboko u sebi želimo je da budemo sunčevi kraljevi i kraljice, kao što je bio Luj XIV u Francuskoj. Svi mi želimo da budemo sunce oko koga se planete okreću. Nama je potrebno drugo ljudsko biće koje nas voli i želi više od bilo koga drugog da bismo opstali, živeli, uspjeli i doprineli svetu onako kako samo mi možemo da doprinesemo. Treba da odgovorimo na taj izazov ako želimo da dostignemo svoj domet kao ljudska bića. Svi smo mi obavezni, kao što su drevni rabini napisali pre dve hiljade godina, da osetimo čak i da objavimo: „Svet je stvoren za mene!“

Brak je najviši sklop okolnosti u kome izražavamo obavezu prema osobi koju volimo. Tu uvek možemo biti voljeni i nikada se ne osećati usamljeno, možemo da se osetimo posebnim kao što se oseća Svemogući. U tim jedinstvenim okolnostima braka, koji spaja dvoje ljudi naspram ostratka sveta, nalazimo potvrdu da smo nezamenljivi i da smo ključni deo sveta, sveta koji smatramo svojim. To je izvor svetosti i bezbednosti braka. Mi smo sunce a naš bračni drug je planeta koja se okreće oko nas i koja se kupa u našoj svetlosti, na isti način kao što smo i mi deo svemira našeg partnera. Međutim, od nas zavisi priznavanje ove obaveze. I treba tako i da radimo.